

بازنگری شاخص‌های عدالت جنسیتی

مشاور آماری معاون امور زنان و خانواده ریاست جمهوری، از بازنگری شاخص‌های جنسیتی حوزه زنان و خانواده خبر داد. به گزارش ایسنا، لیلا رضایی در مراسم رونمایی از مرکز رصد چالش‌ها و آسیب‌های حوزه زنان و خانواده، به نبود پوشش کامل شاخص‌های جنسیتی و حضور نداشتن بسیاری از دستگاه‌ها در این شاخص‌ها اشاره کرد و گفت: «براساس داده‌های گردآوری شده، جامعیتی که بتواند ابعاد مختلف شاخص را در نظر بگیرد وجود نداشت. به‌عبارتی شاخص‌ها عمدتاً به‌صورت جنسیتی در نظر گرفته شده بود، اما ابعاد دیگر مانند گروه‌های سنی، استانی، روستایی، وضع فعالیت‌های اقتصادی و جنبه‌های مختلف شاخص پوشش داده نشده بود. ازسوی دیگر داشبورد موجود، شاخص‌های محدودی را پوشش می‌داد.» او ادامه داد: «براساس گزارش طراحی شده در معاونت در سال ۹۹ که ۱۷۷ شاخص احصا شده بود، براساس فرآیندهای صورت‌گرفته، تعداد شاخص‌ها را به ۵۴۶ مورد افزایش دادیم که ۱۸۱ شاخص مربوط به شاخص‌های عدالت جنسیتی بود.»

افزایش غرق‌شدگی در بهار امسال

طبق اعلام سازمان پزشکی قانونی، در سه ماهه نخست سال جاری ۲۸۳ نفر بر اثر غرق‌شدگی در کشور جان خود را از دست دادند که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل ۱/۱ درصد افزایش داشته است. به گزارش مهر، براساس آمارهای موجود در سه ماهه نخست سال جاری ۲۸۳ نفر بر اثر غرق‌شدگی در کشور جان خود را از دست دادند که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل ۱/۱ درصد بیشتر شده است. نکته قابل توجه در آمار تلفات غرق‌شدگی در بهار امسال آن است که آمار فوتی‌های غرق‌شدگی در دریا ۴۲/۲ درصد کاهش یافته و به ۲۱ نفر رسیده است، ضمن آنکه تمام این افراد در محل‌های ایمن‌سازی نشده جان خود را از دست داده‌اند. ازسوی دیگر آمار تلفات غرق‌شدگی رودخانه که همواره در صدر آمار فوتی‌های غرق‌شدگی می‌ماند، در سه ماهه نخست امسال نیز بیشترین میزان تلفات را در بر می‌گیرد. در بهار امسال ۹۳ نفر در رودخانه جان باخته‌اند که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل ۲۷/۴ درصد بیشتر شده است.

آخرین وضعیت واگن‌های جدید مترو

رئیس شورای شهر تهران، آخرین وضعیت واگن‌های جدید مترو را اعلام کرد. به گزارش ایسنا، مهدی چمران در دوپست‌ونینجاه‌ودومین جلسه شورای اسلامی شهر تهران گفت: «۹ درصد پیش‌پرداخت ساخت واگن‌ها انجام شده و مابقی را متاسفانه دولت پرداخت نکرده است، البته نفت فروخته شده و پول آن به بانک مرکزی داده شده، اما وزارت کشور بنابر ضرورتی آن مبلغ را مورد استفاده قرار داده است. تا زمانی که مابقی پول پرداخت نشود، چین واگن‌ها را تحویل نخواهد داد.» او ادامه داد: «واگن‌ها در حال ساخت است و اتوبوس‌ها نیز به‌محض پرداخت، ساخته می‌شود و این ساخت بسیار سریع است و مشکلی ندارند، البته گفته شد که روز شنبه این مبالغ پرداخت شده است.»

گزارش «هم‌میهن» از آغاز برخورد با پوشش مردان در قالب طرح نور

نوبت به مردان رسید

پرونده تعدادی از مردانی که به دلیل پوشیدن شلوارک بازداشت شده‌اند، به دادسرا رفته است

عکس: تجارت نیوز

حالا اما بررسی‌های «هم‌میهن» نشان می‌دهد که پای مردان هم در طرح نور به میان کشیده شده است؛ آن هم پس از گذشت زمان زیاد از سال‌های دهه ۶۰ که در خیابان با نوع پوشش مردان برخورد می‌شد.

چرا مردان؟ چرا حالا؟

حالا زنان عابر در خیابان‌های تهران، علاوه بر روایت‌های خودشان درباره نوع پوشش‌شان، تبدیل به روایتگران ماجرای برخورد با مردان هم شده‌اند. «مهناز» یکی از این زنان است. او را سه‌هفته پیش در حالی که در یک کافه مشغول نوشیدن قهوه بود، دستگیر و به یک کلانتری منتقل کردند. مهناز هشت مرد را دید که همه به‌دلیل پوشیدن شلوارک به آنجا منتقل شده بودند و برای همه‌شان پرونده قضایی تشکیل شد. «محبوبه»، یکی دیگر از این زنان است؛ او می‌گوید چند هفته پیش در خیابان ولیعصر دیده که ماموران گشت، برای نوع پوشش و آرایش سر یک مرد جوان به او تذکر داده و در نهایت آنها با هم دعوی‌شان شده است. بعضی از کاربران شبکه‌های اجتماعی در این باره کم‌وبیش روایت‌هایی کرده‌اند؛ «سپیده» یکی از آنهاست که در حسابش در شبکه ایکس نوشته: «امروز میدون صنعت، صدای فریاد به پسر می‌اومد. گفتند گشت ارشاد گرفتندش. مگه چی پوشیده بود؟ من قبل از عید به پلیس زنگ زدم و گفتم جلوی یک دبستان، به مرد عورت‌نمایی کرده اما به مامور هم ندیدم اون اطراف؛ نه اون روز، نه روزهای بعد.»

اینکه چرا حالا بر خورد با پوشش مردان هم در ایران شروع شده مشخص نیست، اما دو جامعه‌شناس در گفت‌وگو با «هم‌میهن» می‌گویند که این موضوع را بیشتر باید به لحاظ جنسیتی بررسی کرد. سیمین کاظمی یکی از آنهاست. او می‌گوید، از ابتدای انقلاب تا به حال، کنترل بر پوشش زنان و مردان وجود داشته است؛ این کنترل از طریق تعیین کدهای لباس و... اتفاق افتاده است. بنابراین نمی‌توان گفت که کنترل پوشش مردان، امر جدیدی است. این کنترل و نظارت بر پوشش زنان همیشه سختگیرانه‌تر و جدی‌تر بوده ولی برای مردان به‌ویژه از سال‌های دهه ۷۰ این اعمال کنترل کمتر بوده است: «در سال‌های دهه ۶۰، پوشش خاصی برای مردان تجویز می‌شد؛ اینکه لباس آستین بلند روی شلوار بپوشند، اگر بخواهند به استخدام ادارات دولتی دربیایند، ریش داشته باشند، یقه‌شان بسته باشد، پوشیدنی بعضی لباس‌ها توسط مردان تحمل نمی‌شد و... اما به‌هر حال همیشه مسئله حجاب زنان، جدی‌تر و به‌صورت مداوم کنترل شده و با آن مواجهه پلیسی صورت گرفته است.» از نظر این جامعه‌شناس، سختگیری اخیر درباره پوشش و ظاهر مردان تابعی بر سختگیری و کنترل پوشش زنان است: «برای اینکه حاکمیت متهم به تبعیض جنسیتی علیه زنان نشود، این کار را می‌کنند. حتی در لایحه عفاف و حجاب هم تبصره‌ای برای مردان گذاشته شده است. اینکه گفته شود کنترل فقط برای زنان نیست و شامل مردان هم هست، تا اتهام تبعیض جنسیتی برداشته شود و دولت خود را تبرئه کند.»

علت دیگر برخورد با پوشیدن شلوارک توسط مردان، از نظر کاظمی این است که در دو سال اخیر، پوشیدن شلوارک، یک کنش اعتراضی توسط بعضی مردان محسوب می‌شود؛ بعد از اعتراضات اجتماعی ۱۴۰۱ مردان برای اعتراض به کنترل پوشش زنان، شلوارک را انتخاب کردند تا نوعی نافرمانی مدنی کنند و شاید یکی از دلایل مواجهه پلیسی با آن این است.

شیرین احمدنیا، جامعه‌شناس هم مانند کاظمی

متن سربرگه‌ای تحویل داده شده بود که به معنی آن بود که یک نسخه آن برای تشکیل پرونده است و به دادسرا خواهد رفت.

پای مردان به طرح نور باز شد

حسین در این روایت که آن را در اختیار «هم‌میهن» قرار داده، تنها نیست. تعدادی از دیگر مردان ساکن تهران هم در گفت‌وگو با «هم‌میهن» می‌گویند که در دو ماه گذشته توسط ماموران اجراکننده «طرح نور» و به‌دلیل پوشیدن شلوارک، بازداشت شده‌اند. آنها را عموماً در ماشین‌های جدا از زنان به پایگاه‌های پلیس منتقل کرده‌اند و آنجا معمولاً تعداد زنان چندبرابر آنها بوده. امیرعلی یکی از این مردان است که یک‌ماه پیش در خیابان ولیعصر توسط ماموران به یک کلانتری در شمال تهران منتقل شد. برای امیرعلی، خلاف حسین، پرونده قضایی تشکیل و به دادسرا ارسال شد. او می‌گوید، برخورد ماموران با او و دیگر مردان و زنان حاضر در کلانتری، خوب بوده و از آنها خواسته شده که از خانواده‌هایشان بخواهند برایشان شلوار بیاورند؛ «بعدش همه را از جاع دادند به دادسرا، فردایش باید می‌رفتم پلیس امنیت گیشا، کارت شناسایی‌های مان را می‌گرفتم. منتظر ابلاغیه ماندم. بعد به دادسرای ناحیه ۳۸ رفتم. دادیار آنجا بیشترمان را تبرئه کرد یا جریمه نقدی همراه با تخفیف که باید کارت‌به‌کارت می‌کردیم.»

طرح نور از اول امسال توسط فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (فراجا) اجرا می‌شود. هنوز تعطیلات نوروز سال ۱۴۰۳ تمام نشده بود که پلیس اعلام کرد، از شنبه ۲۵ فروردین ماه طرحی به‌نام «نور» برای مقابله با بدحجابی اجرا می‌کند. فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (فراجا) در اولین اطلاعیه از سلسله اطلاعیه‌های چهارگانه خود نوشت: «فرماندهی انتظامی ضمن دعوت همگان به رعایت هنجارهای دینی و اخلاقی با هرگونه اعمال ناهنجار و ضد ارزش‌های جامعه که توسط افرادی معدود و هنجارگریز صورت می‌گیرد، برابر قانون با جدیت برخورد خواهد کرد. از این افراد انتظار می‌رود ضمن رعایت هنجارهای ایرانی- اسلامی از جمله عفاف و حجاب از هر نوع رفتاری که مطلوب جامعه نیست، بپرهیزند.» یک‌روز بعد از ۲۵ فروردین ماه فراجا اطلاعیه دوم خود را درباره طرح «نور» منتشر کرد: «با اجرای طرح نور از روز شنبه ۲۵ فروردین ماه ۱۴۰۳، خوشبختانه شاهد همکاری وصف‌ناپذیر مردم عزیز به‌ویژه بانوان فهیم و قانون‌مدار کشورمان با پلیس هستیم... فرماندهی انتظامی کشور به تمام مادران، خواهران و دختران سرزمین ایران اسلامی که با برادران خود در فراجا همگام و همسو بوده و با روشنفکری آگاهانه نسبت به قوانین جامعه ایران اسلامی تمکین دارند، تقدیر و تشکر خالصانه خود را ابراز می‌کند. از آن زمان تا به حال، با انتشار فیلم‌های متعدد از بازداشت زنان در خیابان‌ها، این طرح پرسرصدای بوده و موافقان و مخالفان زیادی داشته است؛ تا جایی که پایش به حرف‌های نامزدی‌های انتخابات چهاردهم ریاست جمهوری هم کشیده شد و مسعود پزشکیان که چندروزی است دیگر رسماً رئیس جمهوری جدید ایران است، بارها قول داد که بساط این طرح را از خیابان‌ها جمع می‌کند. در همه این‌ها ماه‌ها اما خبری از برخورد با «مردان بدپوشش» نبوده؛ پلیس هیچ‌گاه در این باره اظهارنظری نکرده و به‌صورت رسمی اعلام نکرده است با مردانی که قسمتی از بدن‌شان پیداست، برخورد می‌کند.

انناز محمدی
دبیر گروه جامعه

روزی که حسین شلوارکش را پوشید، سوار دوچرخه‌اش شد و پا به خیابان انقلاب گذاشت، چهارشنبه بود. حسین در روزهای ابتدای تابستان داغ تهران، شلوارک ورزشی پوشید تا مثل همیشه شهر را رکاب بزند و بعد، آن را جایی پارک کند و کمی در خیابان‌ها بگردد. هنوز چندان از خانه دور نشده بود که ونی سفیدرنگ و پشت سرش سه ماشین پلیس، کنارش ایستادند و چند مامور پیاده شدند. حسین باید ترمز دوچرخه‌اش را می‌گرفت تا بایستد. ایستاد. ماموران به او گفتند، باید سوار ماشین شود و با آنها به پایگاه پلیس برود. - «چرا؟» پاسخ از قبل مشخص بود: پوشیدن شلوارک. حسین سوار ون که شد، جز خودش کس دیگری را ندید. او به ماموران اعتراض کرد و از آنها خواست برایش توضیح دهند که براساس کدام قانون او را دستگیر کرده‌اند و ماموران که حالا دیگر او را به داخل ون منتقل کرده بودند، می‌گفتند بهتر است سروصدا را کم کند، نظم عمومی را بهم نزنند و از دستور پلیس سرپیچی نکنند. آن روز همه این مراحل توسط یک دوربین ضبط می‌شد. حسین مقابل دوربین سعی می‌کرد با آرامش توضیح دهد که این کارها را نکرده، ولی خواستار این است که پلیس موقع دستور به سوار شدن به ون به او توضیح دهد طبق چه قانونی او را دستگیر کرده است و اگر هم حالا در خیابان ترافیک شده به این دلیل است که سه ماشین پلیس، یک ون و چندین پلیس ایستاده‌اند وسط خیابان تا یک‌نفر را به‌دلیل پوشیدن شلوار زیر زانو بدون توضیحی، دستگیر کنند و ببرند. این حرف‌ها فایده‌ای اما نداشت و حسین به یک پایگاه پلیس منتقل شد. او می‌گوید، جواب سروان مسئول تیم این بود که «اگر می‌خواهی بدانی چرا مجرمی، باید توی موبایلت در این باره سرچ کنی.» و بعد دوربینی را جلوی صورت او گرفت و بلافاصله مشخصات کارت ملی‌اش را به او گفت. حسین وقتی پا به آن کلانتری گذاشت، دید که تنها نیست و چند مرد دیگر هم به‌دلیل پوشیدن شلوارک بازداشت شده‌اند: «من شلوار ورزشی تا زیر زانو پام بود و سه نفر دیگری هم که گرفته بودند، شلوار ورزشی زیر زانو داشتند که یکی از آنها حدود ۱۰ سانت بالای مچ بود.» آن روز در آن کلانتری، تعداد زنان، دوبرابر مردان بود و طبق مشاهده حسین، سختگیری به آنها بیشتر از مردان بود. از مردان و زنان حاضر، یک کارت شناسایی برای احراز هویت و امضای یک برگه خواسته شد که در آن سوالاتی پرسیده شده بود؛ اینکه مشخصات فرد دستگیرشده چیست، چه تاریخی دستگیر شده و هدف او از کشف حجاب چه بوده است. موردی که برای مردان در آن برگه تیک زده شده بود، عنوانی شبیه «برهنه کردن نیمه پایین بدن» بود. حسین آن برگه را امضاء کرد که دستگیر شده، ولی در ادامه نوشت که از نظرش جرمی مرتکب نشده و پلیس توضیح نداده است که طبق چه قانونی او را گرفته و دیده شدن نیمه پایین ساق پا، برهنه‌شدن نیمه پایین بدن نیست.

آن روز پرونده حسین و چهار مرد دیگری که در آن پایگاه بودند به دادسرا نرفت؛ مسئولان پایگاه گفتند همین‌که آن برگه را امضاء کنند به معنی تعهد است و می‌توانند بروند. در حالی‌که به بعضی از زنان حاضر، یک

شیرین احمدنیا جامعه‌شناس:

اینکه در ایران
حالا پسران بیشتر
از قبل به آرایش
موهای‌شان اهمیت
نشان می‌دهند یا
راجع به ویژگی‌های
بدنی‌شان اقداماتی
صورت می‌دهند
برای کسب
ارزش‌های بیشتر
که این موضوعات
آنها را به رفتارهای
منتسب به زنان
نزدیک‌تر کرده
است. از آن
طرف دختران
به رفتارهای
منتسب به مردان
مانند سیگار
کشیدن پشت‌رل
ماشین و... روی
آوردند. بنابراین
جنسیت‌زدایی در
حال اتفاق افتادن
است